

I. Archival Sources – Manuscripts

Czartoryski Library, Kraków

Manuscript 1528: the letter of the Towarzystwo Dobroczyńności Dam Polskich [The Charity Association of The Polish Ladies] to Poles in Ostenda, August 29, 1855, about the reasons for the activity of the Association.

Bibliothèque Polonaise, Paris

Manuscript 1380: the correspondence of the Towarzystwo Literackie Polskie [The Polish Literary Association]; Chopin's letter from 1833 requesting his membership, p. 13.

Manuscript 1376: the consent to put Chopin's name on the alphabetic list of the Association Members, 1833, p. 59–60.

II. Primary Texts

Adama Mickiewicza wspomnienia i myśli, ed. Stanisław Pigoń, Czytelnik, Warszawa, 1958.

Album Chopina 1829–1831 / L'Album de Chopin 1829–1831, ed. Jerzy M. Smoter, PWM, Warszawa, 1975.

Balzac, Honoré de, *Cousin Pons*, trans. Herbert J. Hunt, Penguin, London, 1968.

Balzac, Honoré de, *Oeuvres*, Seuil, Paris, 1965–1966.

Balzac, Honoré de, *Séraphita*, Dodo Press, Paris, 2006.

Berlioz, Hector, *The Memoirs of Hector Berlioz*, trans. and ed. David Cairns, Everyman's Library, London, 2002.

Burton, Robert, *The Anatomy of Melancholy*, vol. I, Henry Cripps, Oxford, 1621.

Chopin, Frederic, *At the Piano with Chopin*, ed. Maurice Hinson, Alfred Music, Los Angeles, 1986.

Chopin, Fryderyk, *Szkice do metody fortepianowej*, ed. Jean-Jacques Eigeldinger, Musica Iagellonica, Kraków 1995.

Correspondance de Frédéric Chopin, ed. Bronislas E. Sydow, Suzanne Chainaye, Denise Chainaye, Vol. I–III, Richard–Masse, Paris, 1980.

Clark, James, *A Treatise on Pulmonary Consumption Comprehending an Inquiry into the Causes, Nature, Prevention and Treatment of Tuberculous and Scrufulous Diseases in General*, S. Gilbert and Piper, London, 1835.

Delacroix, Eugene, *The Journal of Eugene Delacroix*, trans. Lucy Norton, ed. Hubert Wellington, Phaidon Press, London, 1995.

Emerson, Ralph Waldo, *Journals and Miscellaneous Notebooks*, ed. Merton M. Sealts Jr., Harvard University Press, Cambridge MA, 1973.

Esquirol, Jean-Étienne-Dominique, "Mélancolie", in: *Dictionnaire des sciences médicales*, vol. XXXII, C. L. F. Panckoucke, Paris, 1819.

Frazer, James George, *The Golden Bough: A Study in Comparative Religion*, MacMillan and Co., London, 1890.

- Gautier, Théophile, *Histoire du romantisme*, Charpentier, Paris, 1874.
- Goszczyński, Seweryn, “‘Trzy wieszczby’ Lucjana Siemieńskiego (Paryż 1841)”, in: Seweryn Goszczyński, *Dzieła zbiorowe*, ed. Zygmunt Wasilewski, vol. III, Księgarnia H. Altenberga, Lwów, 1910.
- Heine, Heinrich, “Les virtuoses de concerts: Berlioz, Liszt, Chopin”, in: Heinrich Heine, *De tout en peu*, Callman Lévy, Paris, 1867.
- Heine, Heinrich, “Berlioz, Liszt, Chopin”, in: Heinrich Heine, *Heine in Arts and Letters*, trans. Elizabeth A. Sharp, Walter Scott Ltd., London, 1895.
- Hoesick, Ferdynand, *Chopin. Życie i twórczość*, Vol. III: 1845–1849, PWM, Kraków, 1966.
- Hoesick, Ferdynand, *Chopin. Życie i twórczość*, vol. IV: *Kopernik fortepianu*, PWM, Kraków, 1968.
- Iwazkiewicz, Jarosław, *Lato w Nohant. Komedia w trzech aktach*, Czytelnik, Warszawa, 1949.
- Kierkegaard, Soren, “Die unmittelbaren erotischen Stadien oder das Musikalisch Erotische”, [in:] Soren Kierkegaard, *Entweder-Oder*, vol. II, Hegner, Cologne, 1968.
- Korespondencja Fryderyka Chopina*, ed. Bronisław E. Sydow, vol. I–II, PIW, Warszawa, 1955.
- Korespondencja Fryderyka Chopina z George Sand i jej dziećmi*, ed. Krystyna Kobylańska, NIFC, PIW, Warszawa, 2010.
- Korespondencja Fryderyka Chopina z rodziną*, ed. Krystyna Kobylańska, PIW, Warszawa, 1972.
- Kronika Emigracji Polskiej*, ed. Karol Kazimierz Sienkiewicz *et al.*, vol. I–VIII, A. Picard, Paris, 1834–1839.
- Lenartowicz, Teofil, *Listy o Adamie Mickiewiczu*, Rouge Dunon, Fresné, Paris, 1875.
- Liszt, Ferenc, *Lettres d’un bachelier es musique*, ed. Rémy Stricker, Le Castor Astral, Begles, 1991.
- Liszt, Franz, *Lectures et écritures*, ed. Florence Fix, Laurence Le Diagon-Jacquín, Georges Zaragoza, Hermann, Paris, 2012.
- Liszt, Franz, *Life of Chopin*, trans. Martha Walker Cook, William Reeves, London, 1877.
- Lombroso, Cesare, *The Man of Genius*, trans. anonymous, W. Scott, London, 1891.
- Magnin, Charles, *Histoire des Marionnettes en Europe depuis l’Antiquité jusqu’a nos jours*, Michel Lévy Freres, Paris, 1852.
- Mickiewicz, Adam, *Dzieła. Wydanie Jubileuszowe*, vol. VIII, Czytelnik, Warszawa, 1955.
- Mickiewicz, Adam, “Ode to Youth”, in: Adam Mickiewicz, *Poems*, trans. Denis Postle, Jack Lindsay, Sylvan Press, London, 1957.
- Mickiewicz, Adam, “Within Their Silent, Perfect Glass”, trans. Cecil Hemley, in: Adam Mickiewicz, *Selected Poems*, ed. Clark Mills, The Noonday Press, New York, 1956.
- Mickiewicz, Władysław, *Pamiętniki*, vol. I–III, Gebethner & Wolff, Warszawa, 1926.
- Murray, John, *A Treatise on Pulmonary Consumption, Its Prevention and Remedy*, Longman, Rees, Orme, Brown, and Green, London, 1831.

Niecks, Frederick, *Frederick Chopin as a Man and Musician*, vol. II, Paganiniana Publications, New Jersey, 1978.

Norwid, Cyprian Kamil, "Chopin's Piano (redux)", trans. Jerome Rothenberg, Arie Galles, *Jacket2*, <https://jacket2.org/commentary/cyprian-norwid-chopin%E2%80%99s-piano-redux-commentary>

Norwid, Cyprian Kamil, "Czarne kwiaty", in: Cyprian Kamil Norwid, *Pisma wybrane*, vol. IV: *Proza*, ed. Juliusz W. Gomulicki, PIW, Warszawa 1980.

Norwid, Cyprian Kamil, *Dzieła zebrane*, ed. Juliusz W. Gomulicki, vol. II: *Poematy*, PIW, Warszawa, 1980.

Novalis, "Logological Fragments", in: Novalis, *Philosophical Writings*, ed. and trans. Margaret M. Stoljar, SUNY Press, Albany, 1997.

Proust, Marcel, *Contre Saint-Bouve*, Gallimard, Pléiade, Paris, 1971.

Proust, Marcel, *On Art and Literature 1896–1919*, trans. Sylvia Townsend Warner, Carroll & Graf Publishers, New York, 1997.

Przybyszewski, Stanisław, "Z psychologii jednostki twórczej. Chopin i Nietzsche", in: Stanisław Przybyszewski, *Wybór pism*, ed. Roman Taborski, Ossolineum, Wrocław, 2006.

Ramann, Lina, *Franz Liszt als Künstler und Mensch*, vol. I, Breitkopf und Härtel, Leipzig, 1880.

Rimbaud, Arthur, *Complete Works, Selected Letters*, trans. Wallace Fowlie, University of Chicago Press, Chicago, 1966.

Sand, George, *Correspondance*, ed. Georges Lubin, Garnier, Paris, 1967–1991.

Sand, George, *Gabriel*, trans. Gay Manifold, Greenwood Press, Westport, 1992.

Sand, George, *Histoire de ma vie*, ed. Martine Reid, Gallimard, Paris, 2004.

Sand, George, *Impressions et souvenirs*, Michel Lévy Freres, Paris, 1873.

Sand, George, "Le Théâtre de marionettes de Nohant", in: George Sand, *Oeuvres autobiographiques*, ed. Georges Lubin, vol. II, Bibliotheque de la Pléiade, Paris, 1971.

Sand, George, *Lucrezia Floriani*, Lévy, Paris, 1853.

Sand, George, *Story of My Life: The Autobiography of George Sand*, group trans., ed. Thelma Jurgau, SUNY Press, Albany, 1991.

Sand, George, *Un hiver a Majorque*, ed. Béatrice Didier, Les Classiques de Poche, Paris, 2011.

Schlegel, Friedrich von, *Dialogue on Poetry and Literary Aphorisms*, trans. Ernst Behler, Roman Struc, Pennsylvania State University Press, University Park, 1968.

Skarbek, Fryderyk, *Pamiętniki Fryderyka hrabiego Skarbka*, ed. Piotr Mysłakowski, NIFC, Warszawa, 2009.

Słowacki, Juliusz, "Juliusz Słowacki do matki w Krzemieńcu", *Listy Chopina*, https://chopin.nifc.pl/pl/chopin/list/468_juliusz-slowacki-do-matki-w-krzemienecu

Weiss, Piero, Richard Taruskin, *Music in the Western World: A History in Documents*, Thomson Schirmer, Belmont, 2008.

III. Secondary Texts

A History of Private Life, ed. Michelle Perot, Philippe Aries, George Duby, vol. IV: From the Fires of Revolution to the Great War, Harvard University Press, Cambridge MA, 1989.

Abrams Meyer, Howard, Natural Supernaturalism: Tradition and Revolution in Romantic Literature, W. W. Norton, New York, 1971.

Adamczyk-Schmid, Bożena, Le fonds Chopin de la Chartreuse de Valldemosa et son importance pour la connaissance du musicien, PhD thesis, Strasbourg, 1979.

Adorno, Theodore, The Culture Industry: Selected Essays On Mass Culture, Routledge, London, New York, 2006.

Agger, Ben, Cultural Studies as Cultural Theory, Falmer Press, London, 1992.

Albán Juárez, Marita, Ewa Sławińska-Dahlig, Chopin's Poland: A Guidebook to Places Associated with the Composer, NIFC, Warsaw, 2008.

An Encyclopedia of Philosophy, ed. G. H. R. Parkinson, Routledge, London, 1996.

Aristotle, "Poetics", in: The Basic Works of Aristotle, ed. Richard McKeon, Random House, New York, 1941.

Atwood, William G., Fryderyk Chopin: Pianist from Warsaw, Columbia University Press, New York, 1987.

Atwood, William G., The Lioness and the Little One: The Liaison of George Sand and Frédéric Chopin, Columbia University Press, New York, 1980. <https://doi.org/10.7312/atwo91826>

Atwood, William G., The Parisian Worlds of Frederic Chopin, Yale University Press, New Haven, London, 1999. <https://doi.org/10.12987/9780300236460>

Azoury, Pierre, Chopin through His Contemporaries: Friends, Lovers, and Rivals, Greenwood Press, Westport, London, 1999.

Bachelard, Gaston, The Poetics of Space, trans. Maria Jolas, Penguin Books, London et al., 2014.

Bachelard, Gaston, Water and Dreams: An Essay of the Imagination of Matter, trans. Edith R. Farrell, The Pegasus Foundation, Dallas, 1983.

Bachmann-Medick, Doris, Cultural Turns. Neuorientierungen in den Kulturwissenschaften, Rohwolt, Giessen, 2012.

Bałus, Wojciech, Mundus melancholicus. Melancholiczny świat w zwierciadle sztuki, Universitas, Kraków, 1996.

Barba, Eugenio, On Directing and Dramaturgy: Burning Down the House, trans. Judy Barba, Routledge, London, New York, 2009. <https://doi.org/10.4324/9780203870297>

Barba, Eugenio, Theatre: Solitude, Craft, Revolt, Black Mountain Press, Aberyswyth, 1999.

Barbey d'Aurevilly, Jules, "Du dandysme et de George Brummell", in: Jules Barbey d'Aurevilly, OEuvres romanesques completes, ed. Jacques Petit, vol. II, Pléiade, Paris, 1966.

Barnes, David S., The Making of a Social Disease: Tuberculosis in Nineteenth Century France, University of California Press, Berkley, 1995. <https://doi.org/10.1525/9780520915176>

- Barr, Timothy, "Without Apparent Occasion: Recent Research on Melancholy", *Journal of the History of Ideas*, no. 80 (2019). <https://doi.org/10.1353/jhi.2019.0017>
- Barry, Joseph A., *George Sand. Żywot jawnogrzeczniczki*, trans. Irena Szymańska, PIW, Warszawa, 1996.
- Barry, Joseph A., *Infamous Woman: The Life of George Sand*, Doubleday, London, 1977.
- Barthes, Roland, "Dandyism and Fashion", in: Roland Barthes, *The Language of Fashion*, trans. Andy Stafford, Bloomsbury, London et al., 2013.
- Barzun, Jacques, *Classic, Romantic and Modern*, Little, Brown & Co., Boston, 1961.
- Bateson, Gregory, *Steps to an Ecology of Mind: A Revolutionary Approach to Man's Understanding of Himself*, Ballantine Books, New York, 1980.
- Behrendt, Stephen C., "Introduction: History, Mythmaking, and the Romantic Artist", in: *History and Myth: Essays on English Romantic Literature*, ed. Stephen C. Behrendt, Wayne State University Press, Detroit, 1990.
- Bełza, Igor, *Fryderyk F. Chopin*, trans. Jadwiga Ilnicka, PAX, Warszawa, 1980.
- Bennett, Andrew, "The Idea of the Author", in: *Romanticism: An Oxford Guide*, ed. Nicholas Roe, OUP, Oxford, 2005.
- Benzenhöfer, Udo, *Melancholie in Literatur und Kunst (Schriften zur Psychopathologie, Kunst und Literatur, vol. I)*, Pressler (Verlag), Hürtgenwald, 1990.
- Bergson, Henri, *Two Sources of Morality and Religion*, trans. Ashley Audra, Cloudesley Bereton, W. Horsfall Carter, Macmillan and Co., London, 1935.
- Berman, Marshall, "Baudelaire: Modernism in the Streets", in: *The Artist and Political Vision*, ed. Benjamin R. Barber, Michael J. Gargas McGrath, Transaction Books, New Brunswick, London, 1983.
- Bernstein, Susan, *Virtuosity of the Nineteenth Century: Performing Music and Language in Heine, Liszt, and Baudelaire*, Stanford University Press, Stanford, 1998.
- Bieńczyk, Marek, "Czy romantyzm jest odpowiedzialny za brak psychoanalizy w kulturze polskiej?", in: *Nasze pojedynki o romantyzm*, ed. Dorota Siwicka, Marek Bieńczyk, IBL, Warszawa, 1995.
- Bieńczyk Marek, *Melancholia. O tych co nigdy nie odnajdą straty*, Warszawa, 1998.
- Bieńczyk Marek, *Oczy Dürera. O melancholii romantycznej*, Warszawa, 2002.
- Bilica, Krzysztof, "Melos polski u Chopina", *Muzyka*, no. 4 (1997).
- Bilica, Krzysztof, *Wokół Chopina i Polski*, Wydawnictwo Polskie, Wołomin, 2005.
- Błoński, Jan, *Widzieć jasno w zachwyceniu*, Wydawnictwo Literackie, Kraków, 1985.
- Bloom, Harold, *Romanticism and Consciousness*, W. W. Norton, New York, 1970.
- Blunt, Wilfrid, *On Wings of Song: A Biography of Felix Mendelssohn*, Hamilton, New York, 1974.
- Bone, Drummond, "The Emptiness of Genius: Aspects of Romanticism", in: *Genius: The History of an Idea*, ed. Penelope Murray, Oxford Blackwell, Oxford, 1989.
- Bońkowski, Wojciech, *Chopin gourmet*, NIFC, Warszawa, 2015.

- Bońkowski, Wojciech, *Dziewiętnastowieczne edycje dzieł Fryderyka Chopina jako aspekt historii recepcji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 2009.
- Bordin, Giorgio, Laura Polo D'Ambrosio, *Medicine in Art: The Guide to Imagery*, trans. Jay Hyams, The J. Paul Getty Museum, Los Angeles, 2010.
- Bulwer-Lytton, Edward G., *Pelham, or the Adventures of a Gentleman*, Wildside Press Paperback, London, 2004.
- Burke, Peter, *What is Cultural History?*, Polity Press, Cambridge, 2004.
- Burszta, Wojciech, *Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje*, Zysk i s-ka, Poznań, 1998.
- Burwick, Frederick, *Romantic Drama: Acting and Reacting*, CUP, Cambridge, 2010.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511770500>
- Butler, Judith, *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*, Routledge, London, 1990.
- Campion, Nicholas, *The Medieval and Modern Worlds: History of Western Astrology*, vol. II, Continuum, New York, 2008.
- Carassus, Emilien, *Le mythe du dandy*, Colin, Paris, 1971.
- Carlson, Marvin, *Performance: A Critical Introduction*, Routledge, New York, London, 1996.
- Cassirer, Ernst, *An Essay on Man: An Introduction to a Philosophy of Human Culture*, Yale University Press, New Haven, 1944.
- Chambers, Ross, "Baudelaire's Paris", in: *The Cambridge Companion to Baudelaire*, ed. Rosemary Lloyd, CUP, Cambridge, 2005. <https://doi.org/10.1017/CCOL052183094X.007>
- Chartier, Roger, *Cultural History: Between Practices and Representation*, Cornell University Press, Ithaca, 1988.
- Chmurski, Mateusz, "Not to Miss Anything...: Some Remarks on the Nineteenth-Century Reception of Fryderyk Chopin's Life and Work", in: *Chopin, Iconosphere of Romanticism*, ed. Iwona Danielewicz, MNW, Warsaw, 2010.
- Chomiński, Józef M., *Chopin*, PWM, Warszawa, 1978.
- Chopin 2010. *Postscriptum*, ed. Małgorzata Sieradz, NIFC, Warszawa, 2013.
- Chopin and His Critics: *An Anthology (up to World War I)*, ed. Irena Poniatońska, NIFC, Warsaw, 2011.
- Chopin and His Work in the Context of Culture: *Studies*, ed. Irena Poniatońska, vol. I-II, *Musica Iagellonica*, Kraków, 2003.
- Chopin, *Collection Génies et Réalités*, ed. Camille Bourniquel, Hachette, Paris, 1969.
- Chopin i jego malarz Teofil Kwiatkowski. *Malarstwo i rysunek ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie i Biblioteki Polskiej w Paryżu*, Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa, 2010.
- Chopin in Performance: *History, Theory, Practice*, ed. Artur Szklener, John Comber, Kinga Tarka, Wojciech Bońkowski, NIFC, Warsaw, 2004.

- Chopin od Elsnera do Zimermana: Encyklopedia Muzyczna, ed. Elżbieta Dziębowska, PWM, Warszawa, 2010.
- Chopin parmi les amis, vol. V: Le pianists-virtuoses a Paris autour de Chopin, ed. Irena Poniatowska, Daniele Pistone, Neriton, Varsovie, 1999.
- Chopin - rodzimość i inspiracje. Pomorze Środkowe w 150. rocznicę śmierci artysty, ed. Kazimierz Chruściński, Jarosław Chaciński, Wydawnictwo Uczelniane PAP, Słupsk, 2001.
- Chopin Studies 2, ed. John Rink, Jim Samson, CUP, Cambridge, 1994.
- Chopin w kręgu przyjaciół, vol. IV: Chopin i polscy kompozytorzy (Józef Elsner, Ignacy Feliks Dobrzyński, Karol Lipiński), ed. Irena Poniatowska, Neriton, Warszawa, 1998.
- Chopin w kulturze polskiej, ed. Maciej Gołąb, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 2009.
- Chopin - w poszukiwaniu wspólnego języka. Materiały z konferencji Warszawa 2001, ed. Artur Szklener, NIFC, Warszawa, 2001.
- Chopin. Przewodnik po zbiorach Towarzystwa Historyczno-Literackiego Biblioteki Polskiej w Paryżu, ed. Małgorzata M. Grąbczewska, Towarzystwo Historyczno-Literackie, Biblioteka Polska, Paryż, 2010.
- Chopin's Musical Worlds: The 1840s, ed. Artur Szklener, NIFC, Warsaw, 2007.
- Chopin's Visiting Card: Autographs in the National Library of Poland, ed. Małgorzata Kozłowska, National Library of Poland, Warsaw, 2010.
- Chopin's Work: His Inspirations and Creative Process in the Light of the Sources, ed. Artur Szklener, NIFC, Warsaw, 2002.
- Chopin's Works as a Source of Performance Inspiration: Book of the International Academic Conference, Warsaw 24.02-28.02.1999, ed. Mieczysława Demska-Trębacz, Warsaw, 1999.
- Chopiniana in the Collections of the Polish Historical and Literary Society / The Polish Library in Paris, ed. Arkadiusz Roszkowski, Société Historique et Littéraire Polonaise, Bibliothèque Polonaise de Paris, Paris, 2010.
- Chopinowskie rezonanse. Refleksje interdyscyplinarne, ed. Magdalena Horodecka, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 2012.
- Cioran, Emil, All Gall Is Divided: The Aphorisms of a Legendary Iconoclast, trans. Richard Howard, Arcade Publishing, New York, 2012.
- Ciseri, Ilaria, Il Romanticismo. 1780-1860: la nascita di una nuova sensibilita, Mondadori, Milano, 2003.
- Compagnon, Antoine, Le démon de la théorie. Littérature et sens commune, Seuil, Paris, 2005.
- Cooper, Andrew M., William Blake and the Productions of Time, Routledge, London, New York, 2013.
- Cousin, Victor, Du vrai, du beau et du bien, Didier, Paris, 1855.
- Creed, Elisabeth, Le dandysme de Jules Barbey d'Aurevilly, P. André, Paris, 1938.
- Croce, Benedetto, History of Europe in the Nineteenth Century, George Allen and Unwin, London, 1934.

Curtis, Cate, *George Sand*, Hamilton, London, 1975.

Czarnowski, Stefan, *Kult bohaterów i jego społeczne podłoże. Święty Patryk, bohater narodowy Irlandii*, trans. Agnieszka Gliniczanka (Stefan Czarnowski, *Dzieła*, ed. Nina Assorodobraj, Stanisław Ossowski, vol. IV), PWN, Warszawa, 1956.

Czartkowski, Adam, Zofia Jeżewska, *Chopin żywy w swoich listach i w oczach współczesnych*, PWN, Kraków, 1960.

Czartkowski, Adam, Zofia Jeżewska, *Fryderyk Chopin*, PIW, Warszawa, 1970.

Czernik, Jakub, *Między indywidualizmem a kolektywizmem. Jednostka i zbiorowość w literaturze romantycznej. Studium z historii idei*, WUJ, Kraków, 2014.

Dąbrowski, Kazimierz, *Trud istnienia*, Wiedza Powszechna, Warszawa, 1975.

Dahlhaus, Carl, *Foundations of Music History*, trans. J. Bradford Robinson, CUP, Cambridge, 1983.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511627309>

Damon, S. Foster, *A Blake Dictionary: The Ideas and Symbols of William Blake*, University Press of New England, Hanover, London, 1988.

Davies, Tony, *Humanism*, Routledge, London, New York, 1997.

Day, Aidan, *Romanticism*, Routledge, London, New York, 1996.
<https://doi.org/10.4324/9780203308523>

Debord, Guy, *La société du spectacle. Commentaires sur la société du spectacle*, Éditions Gallimard, Paris, 1992.

Debord, Guy, *The Society of the Spectacle*, trans. Donald Nicholson-Smith, Zone Books, New York, 1995.

Delaigue-Moins, Sylvie, *Chopin chez George Sand a Nohant. Chronique de Sept Étés*, Les Amis de Nohant, Châteauroux, 1986.

Didier, Béatrice, *George Sand*, Flammarion, Paris, 2004.

Didi-Huberman, Georges, *Aby Warburg, The Surviving Image: Phantoms of Time and Time of Phantoms*, trans. Harvey Mendelsohn, Pennsylvania State University Press, University Park, 2017.

Didi-Huberman, Georges, *Atlas ou le gai savoir inquiet. L'oeil de l'histoire 3*, Éditions de Minuit, Paris, 2011.

Domańska, Ewa, *Historie niekonwencjonalne*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań, 2006.

Domańska, Ewa, *Mikrohistorie. Spotkania w międzyświatach*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań, 2005.

Douglas, Mary, *Purity and Danger: An Analysis of Concept of Pollution and Taboo*, Routledge and Kegan Paul, London, New York, 1966.

Duda, Artur, *Performans na żywo jako medium i obiekt mediatyzacji*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń, 2011.

Duda Gracz to Chopin, exhibition catalogue, ed. Agata Duda-Gracz, The City of Warsaw Council, Warsaw, 2005.

- Dulęba, Władysław, Chopin, PWM, Kraków, 1980.
- Duvignaud, Jean, *The Sociology of Art*, Paladin, London, 1972.
- Dylematy wielokulturowości, ed. Wojciech Kalaga, Universitas, Kraków, 2004.
- Eigeldinger, Jean-Jacques, *Chopin vu par ses élèves*, Fayard, Paris, 2006.
- Eigeldinger, Jean-Jacques, *Chopin: Pianist and Teacher as Seen by His Pupils*, trans. Naomi Shohet, Krystyna Osostowicz, Roy Howat, ed. Roy Howat, Cambridge University Press, Cambridge, 1986.
- Einstein, Alfred, *Music in the Romantic Era: A History of the Musical Thought in the 19th Century*, W. W. Norton, New York, 1947.
- Eisler, Benita, *Chopin's Funeral: A Portrait of His Last Years*, Alfred A. Knopf, New York, 2003.
- Ekiert, Janusz, *Chopin: An Illustrated Biography*, trans. John Comber, Muza, Warsaw, 2009.
- Ekiert, Janusz, *The Endless Search for Chopin: The History of the International Fryderyk Chopin Piano Competition in Warsaw*, Muza, Warsaw, 2000.
- Eliade, Mircea, *Patterns in Comparative Religion*, trans. Rosemary Sheed, Sheed and Ward, New York, 1958.
- Elias, Norbert, *On the Process of Civilisation*, ed. Stephen Mennell, Eric Dunning, Johan Goudsblom, Richard Kilminster, University College Dublin Press, Dublin, 2012.
- Elias, Norbert, *Über den Prozess der Zivilisation. Wandlungen der Gesellschaft. Entwurf zu einer Theorie der Zivilisation*, Franke, Bern, 1969.
- Engel, Peter, *Philosophie et psychologie*, Gallimard, Paris, 2005.
- Engell, James, *The Creative Imagination: Enlightenment to Romanticism*, CUP, Cambridge 1981.
<https://doi.org/10.4159/harvard.9780674333253>
- European Romanticism: Literary Cross-Currents, Modes and Models, ed. Gerhart Hoffmeister, Wayne State University Press, Detroit, 1990.
- Ey, Henri, *Études psychiatriques*, vol. III: *Mélancolie*, Desclée de Brouwer, Paris, 1954.
- Fąfrowicz, Biruta, "Historia walki z gruźlicą", in: *Między literaturą a medycyną*, vol. I: *Literackie i pozaliterackie działania środowisk medycznych a problemy egzystencji człowieka XIX i XX wieku*, ed. Eugeniusz Łoch, Grzegorz Wallner, Wydawnictwo UMCS, Lublin, 2005.
- Fautrier, Pascal, *Chopin*, Gallimard, Paris, 2010.
- Fischer-Lichte, Erika, *Estetyka performatywności*, trans. Mateusz Borowski, Małgorzata Sugiera, Księgarnia Akademicka, Kraków, 2008.
- Fite, David, *Harold Bloom: The Rhetoric of Romantic Vision*, The University of Massachusetts Press, Amherst, 1985.
- Fortaissier, Rose, *Les Mondains de la Comédie Humaine. Étude historique et psychologique*, Klincksieck, Paris, 1976.
- Foucault, Michel, *The Order of Things: An Archeology of the Human Sciences*, Routledge, London, New York, 2002.

- Frank, Manfred, *The Philosophical Foundations of Early German Romanticism*, trans. Elizabeth Millan-Zaibert, SUNY Press, Berlin, 2004. <https://doi.org/10.1353/book4754>
- Freud, Sigmund, "Mourning and Melancholia", trans. James Strachey, in: *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, ed. James Strachey et al., vol. XIV, Hogarth Press, Institute of Psychoanalysis, London, 1957.
- Freud, Sigmund, "The Uncanny", in: *Sigmund Freud, The Uncanny*, trans. David McLintock, Penguin Books, London, 2003.
- Freud, Zygmunt, "Żałoba i melancholia", trans. Barbara Kocowska, in: *Kazimierz Pospiszył, Zygmunt Freud. Człowiek i dzieło*, Ossolineum, Wrocław, 1991.
- Freudenberg, Olga, *Semantyka kultury*, ed. Danuta Ulicka, Universitas, Kraków, 2005.
- Fryderyk Chopin. *Diariusz par image*, ed. Bożena Weber, Arkady, Warszawa, 1990.
- Frye, Northrop, *A Study of English Romanticism*, Random House, New York, 1968.
- Frye, Northrop, *Romanticism Reconsidered*, Columbia University Press, New York, 1963.
- Galt Harpham, Geoffrey, *On the Grotesque: Strategies of Contradiction in Art and Literature*, Princeton University Press, Princeton, 1982.
- Gamrat, Małgorzata, *Muzyka fortepianowa Franza Liszta z lat 1835-1855 w kontekście idei correspondance des arts*, WUW, Warszawa, 2014. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323514749>
- Ganche, Édouard, *Souffrances de Chopin. Essai de médecine et de psychologie*, Editions Mercure de France, Paris, 1935.
- Garber, Frederick, *The Autonomy of the Self from Richardson to Huysmans*, Princeton University Press, Princeton, 1982. <https://doi.org/10.1515/9781400855186>
- Gavoty, Bernard, *Frédéric Chopin*, Bernard Grasset, Paris, 1974.
- Geertz, Clifford, *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*, Basic Books, New York, 1973.
- Genius: The History of an Idea*, ed. Penelope Murray, Oxford Blackwell, Oxford, 1989.
- Gennep, Arnold van, *Les rites de passage*, Émile Nourry, Paris, 1909.
- Gennep, Arnold van, *The Rites of Passage*, trans. Monika B. Vizedom, Gabrielle L. Caffee, University of Chicago Press, Chicago, 1960.
- Gettings, Fred, *Dictionary of Demons: A Guide to Demons and Demonology in Occult Law*, Rider, London, Melbourne, 1988.
- Gide, André, *Notes sur Chopin*, Gallimard, Paris, 2010.
- Gieysztor, Aleksander, *Mitologia Słowian*, WAI F, Warszawa, 1982.
- Gille-Maisani, Jean-Charles, *Adam Mickiewicz człowiek. Studium psychologiczne*, trans. Agnieszka Kuryś, Katarzyna Rytel, PIW, Warszawa, 1987.
- Gille-Maisani, Jean-Charles, *Adam Mickiewicz, poète national de la Pologne. Etude psychanalytique et caractérologique*, Bellarmin, Montréal, 1987.
- Girard, René, *Les origines de la culture*, Desclée de Brouwer, Paris, 2004.

- Gluckman, Max, "Les Rites de Passage", in: *Essays on the Ritual of Social Relations*, ed. Max Gluckman, Manchester University Press, Manchester, 1962.
- Gnüg, Hiltrud, "The Dandy and the Don Juan Type", in: *European Romanticism: Literary Cross-Currents, Modes and Models*, ed. Gerhart Hoffmeister, Wayne State University Press, Detroit, 1990.
- Goffman, Erving, *Presentation of the Self in Everyday Life*, Penguin, London, 1959.
- Gondolo della Riva, Maria, *Frédéric Chopin. Aperçus Biographiques*, trans. Piero Gondolo della Riva, Michel de Maule, Paris, 2010.
- Goodall, Peter, *High Culture, Popular Culture: The Long Debate*, Allen and Unwin, St Leonards, 1995.
- Górnicka, Grażyna, "Tajemnicza choroba Fryderyka Chopina", in: *Między literaturą a medycyną*, vol. II: *Problemy psychologiczne ludzi cierpiących w badaniach interdyscyplinarnych*, ed. Eugenia Łoch, Grzegorz Wallner, Wydawnictwo Naukowe UMCS, Lublin, 2005.
- Gould, Warwick, Marjorie Reeves, "Pierre Leroux, George Sand and Their Circle", in: *Warwick Gould, Marjorie Reeves, Joachim of Fiore and the Myth of the Eternal Evangel in the Nineteenth and Twentieth Centuries*, OUP, Oxford, 2001.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199242306.003.0005>
- "Grandeur et Finesse": *Chopin, Liszt, and the Parisian Musical Scene*, ed. Luca Sala, Brepols Publishers, Turnhout, 2013.
- Gratton, Peter, "Jean François Lyotard", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2018 Edition), ed. Edward N. Zalta, <https://plato.stanford.edu/entries/lyotard/>
- Greenblatt, Stephen, *Poetyka kulturowa. Pisma wybrane*, ed. Krystyna Kujawińska-Courtney, Universitas, Kraków, 2006.
- Guiley, Rosemary E., *The Encyclopedia of Demons and Demonology*, Checkmark Books, New York, 2009.
- Gumbrecht, Hans Ulrich, *In 1926: Living at the Edge of Time*, Harvard University Press, Cambridge MA, 1997. <https://doi.org/10.4159/9780674038042>
- Habermas, Jürgen, *Strukturwandel der Öffentlichkeit*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt/M, 1990.
- Habermas, Jürgen, *Teoria i praktyka*, trans. Małgorzata Łukasiewicz, Zdzisław Krasnodębski, PIW, Warszawa, 1983.
- Hass, Ludwik, *Sekta farmazonii warszawskiej, pierwsze stulecie wolnomularstwa w Warszawie (1721-1821)*, PIW, Warszawa, 1980.
- Hass, Ludwik, *Wolnomularstwo w Europie Środkowo-Wschodniej w XVIII i XIX wieku*, Ossolineum, Warszawa, 1982.
- Haug, Marie R., "Social and Cultural Pluralism as a Concept in Social System Analysis", *American Journal of Sociology*, no. 3 (1967). <https://doi.org/10.1086/224477>
- History and Myth: Essays on Romantic Literature*, ed. Stephen C. Behrendt, Wayne State University Press, Detroit, 1990.
- Hoffman, Banesh, *Einstein*, Halcyon Books, London, 1975.

- Hsiu Lin, Tony, *Myth and Appropriation: Fryderyk Chopin in the Context of Russian and Polish Literature and Culture*, PhD thesis, University of California, Berkeley, 2014.
- Huizinga, Johan, *Homo Ludens: A Study of the Play-Element of Culture*, Routledge and Kegan Paul, London, 1949.
- Ihnatowicz, Ireneusz, Antoni Mączak, Benedykt Zientara, Janusz Żarnowski, *Społeczeństwo polskie od X do XX wieku*, Książka i Wiedza, Warszawa, 1999.
- Iwaskiewicz, Jarosław, *Chopin*, PWM, Warszawa 1987.
- Jack, Belinda, *George Sand: A Woman's Life Writ Large*, Vintage, London, 1999.
- Jameson, Fredric, *Postmodernism, or the Cultural Logic of Late Capitalism*, Duke University Press, Durham, 1997.
- Janion, Maria, *Czas formy otwartej. Tematy i media romantyczne*, PIW, Warszawa, 1984.
- Janion, Maria, *Gorączka romantyczna*, Universitas, Kraków, 2000.
- Janion, Maria, *Niesamowita Słowiańszczyzna. Fantazmaty literatury*, Wydawnictwo Literackie, Kraków, 2007.
- Janion, Maria, *Romantyzm, rewolucja, marksizm. Colloquia Gdańskie*, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk, 1972.
- Janion, Maria, *Romantyzm. Studia o ideach i stylu*, PIW, Warszawa, 1969.
- Janion, Maria, *Tragizm, historia, prywatność*, Universitas, Kraków, 2000.
- Janion, Maria, *Wampir. Biografia symboliczna, słowo/obraz terytoria*, Gdańsk, 2008.
- Janion, Maria, *Maria Żmigrodzka, Romantyzm i egzystencja. Fragmenty niedokończonego dzieła, słowo/obraz terytoria*, Gdańsk, 2004.
- Janion, Maria, *Maria Żmigrodzka, Romantyzm i historia, słowo/obraz terytoria*, Gdańsk, 2001.
- Janion, Maria, Remigiusz Forycki, "Fantazmat ściętej głowy", *Twórczość*, no. 7 (1989).
- Jung, Carl Gustav, "Psychology and Literature", in: *Carl Gustav Jung, Collected Works, vol. XV: Spirit in Man, Art, and Literature*, Princeton University Press, Princeton, 1966.
- Jung, Carl Gustav, "Psychology and Poetry", trans. Eugene Jolas, *Transition: An International Quarterly for Creative Experiment*, June (1930).
- Kallberg, Jeffrey, *Chopin at the Boundaries: Sex, History, and Musical Genre*, Harvard University Press, Cambridge MA, 1996.
- Kamp. *Antologia przekładów*, ed. Przemysław Czapliński, Anna Mizerka, Universitas, Kraków, 2012.
- Kasunic, David, "Chopin's Musical Disease: Tuberculosis, Music, and Diagnostic Pathology in 1840s France", in: *Chopin's Musical Worlds: The 1840s*, ed. Artur Szklener, NIFC, Warsaw, 2007.
- Kerr, David S., *Caricature and French Political Culture 1830-1848: Charles Philipon and the Illustrated Press*, OUP, Oxford, 2000.
- Klibansky, Raymond, Ervin Panofsky, Fritz Saxl, *Saturn and Melancholy: Studies in the History of Natural Philosophy, Religion, and Art*, University of Michigan, Ann Arbor, 1964.

- Kobylańska, Krystyna, *Chopin w Kraju*, PWM, Kraków, 1955.
- Kobylańska, Krystyna, "Les improvisations de Frédéric Chopin", *Chopin Studies*, no. 3 (1990).
- Kończakowski, Stefan, "Mickiewicz jako człowiek. Głosy", in: *Portrety i zarysy literackie*, ed. Stanisław Pigoń, PIW, Warszawa, 1968.
- Koźakowski, Leszek, *Obecność mitu*, Instytut Literacki, Paryż, 1972.
- Kompozytorzy polscy o Fryderyku Chopinie. *Antologia*, ed. Mieczysław Tomaszewski, PWM, Warszawa, 1964.
- Korsmeyer, Carolyn, *Gender and Aesthetics: An Introduction*, Routledge, New York, London, 2004.
<https://doi.org/10.4324/9780203646632>
- Kossak, Ewa K., "O wydaniu korespondencji George Sand - Georges'a Lubin", *Rocznik Chopinowski*, no. 12 (1980).
- Kottler, Jeffrey A., *Divine Madness: Ten Stories of Creative Struggle*, Jossey Bass, San Francisco, 2006.
- Kowalski, Piotr, *Kultura magiczna. Omen, przesąd, znaczenie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2007.
- Kowalski, Piotr, *Popkultura i humaniści. Daleki od kompletności remanent spraw, poglądów i mistyfikacji*, WUJ, Kraków, 2004.
- Kramer, Lawrence, *Classical Music and Postmodern Knowledge*, University of California Press, Berkeley, 1995. <https://doi.org/10.1525/9780520918429>
- Kramer, Lawrence, "Rogue Pitches, the Cult Of The Dandy and Chopin's Later Style", in: *Chopin's Musical Worlds: The 1840s*, ed. Artur Szklener, NIFC, Warsaw, 2007.
- Kramer, Lloyd S., *Threshold of a New World: Intellectuals and the Exile Experience in Paris 1830-1848*, Cornell University Press, Ithaca, 1988.
- Kristeva, Julia, "Open Letter to Harlem Désir", in: *Nations without Nationalism*, trans. Leon S. Roudiez, Columbia University Press, New York, 1993.
- Kristeva, Julia, *Soleil noir. Dépression et mélancolie*, Gallimard, Paris, 1987.
- Kristeva, Julia, *The Black Sun: Depression and Melancholia*, Columbia University Press, New York, 1989.
- Krois, John M., *Cassirer, Symbolic Forms and History*, Yale University Press, New Haven, 1984.
- Król, Marcin, *Europa w obliczu końca, Czerwone i Czarne*, Warszawa, 2012.
- Kuczyńska, Alicja, *Piękny stan melancholii. Filozofia niedosytu i sztuka*, WFIS, Warszawa, 1999.
- Kurczewski, Jacek, "Chopin jako bohater kultury", in: *Chopin 2010. Postscriptum*, ed. Małgorzata Sieradz, NIFC, Warszawa, 2013.
- Kurz, Iwona, "'Chopin'. Między salonem a ulicą", in: *Chopin 2010. Postscriptum*, ed. Małgorzata Sieradz, NIFC, Warszawa, 2013.
- Lacan, Jacques, "The Function and Field of Speech in Psychoanalysis", trans. Bruce Fink, in: *Jacques Lacan, Ecrits*, W. W. Norton, New York, 1996.

- Laskiewicz, Alfred, "Jak przebiegała choroba płucna Fryderyka Chopina", *Rocznik Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie*, no. 18 (1968).
- Lévi-Strauss, Claude, *The Way of the Masks*, trans. Sylvia Modelski, University of Washington Press, Seattle, 1988.
- Lippman, Edward A., *A History of Western Musical Aesthetics*, University of Nebraska, Lincoln, 1992.
- Long, Esmond R., *A History of the Therapy of Tuberculosis and the Case of Frederic Chopin*, University of Kansas Press, Lawrence, 1956.
- Łopalewski, Tadeusz, *Fryderyk. Narodziny geniusza*, Videograf II, Katowice, 2010.
- Loquai, Franz, *Künstler und Melancholie in der Romantik*, Peter Lang, Frankfurt/M et al., 1984.
- Lovejoy Arthur O., *The Great Chain of Being: A Study of the History of an Idea*, Harvard University Press, Cambridge MA, 1971.
- Lovejoy, Arthur O., *Essays in the History of Ideas*, Capricorn, New York, 1960.
- Loventhal David, *The Past Is a Foreign Country*, CUP, Cambridge, 1985.
- Luppé, Marquis de, *Astolphe de Custine*, Editions du Rocher, Monaco, 1957.
- Lutosławski, Witold, *O muzyce. Pisma i wypowiedzi*, ed. Zbigniew Skowron, słowo/obraz terytoria, Gdańsk, 2011.
- Macfarlane Alan, *Origins of English Individualism: The Family Property and Social Transition*, Wiley-Blackwell, Hoboken, 1991.
- Makowska, Urszula, "'Rembowski pluje krwią...!' Artysta i mit gruźlicy na przełomie XIX i XX wieku", in: *Między literaturą a medycyną*, vol. I: *Literackie i pozaliterackie działania środowisk medycznych a problemy egzystencjalne człowieka XIX i XX wieku*, ed. Eugenia Łoch, Grzegorz Wallner, Wydawnictwo UMCS, Lublin, 2005.
- Makuszyński, Kornel, "Historia o malarzu", in: *Kornel Makuszyński, Rzeczy wesołe*, Księgarnia Polska B. Połonieckiego, Lwów, 1909.
- Malvinni, David J., *Carl Dahlhaus' Philosophy of Music History: The Role of Aesthetic Categories in Determining the Historical Relevance and Truth in Musical Works*, University of Massachusetts, Amherst, 1996.
- Markowski, Michał Paweł, *Anatomia ciekawości*, Wydawnictwo Literackie, Kraków, 1999.
- Markowski, Michał Paweł, *Życie na miarę literatury*, Homini, Kraków, 2009.
- Maski, ed. Maria Janion, Stanisław Rosiek, *Wydawnictwo Morskie*, Gdańsk, 1986.
- Mason, Philip, *The English Gentleman: The Rise and Fall of an Ideal*, Pimlico, London, 1993.
- Masoneria. *Pro Publico Bono*, exhibition catalogue, ed. Tadeusz Cegielski, Muzeum Narodowe, Warszawa, 2014.
- Matthews, Bruce, *The New Mythology: Romanticism between Religion and Humanism*, OUP, New York, 2014. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199976201.003.0012>
- Maurois, André, *Lélia ou La vie de George Sand*, Hachette, Paris, 1952.

McKenzie, Jon, *Perform or Else: From Discipline to Performance*, Routledge, New York, London, 2001.
<https://doi.org/10.4324/9780203420058>

Medick, Hans, "Mikrohistoria", trans. Andrzej Kopacki, in: *Historia społeczna. Historia codzienności. Mikrohistoria*, ed. Winfried Schulze, Volumen, Warszawa, 1996.

Mencwel, Andrzej, *Wyobrażenia antropologiczne*, WUW, Warszawa, 2006.

Milewska, Wacława, "Bal w Hôtel Lambert (Polonez Chopina) Teofila Kwiatkowskiego w świetle mistycznej historiozofii Andrzeja Towiańskiego", in: *Chopin i jego malarz Teofil Kwiatkowski. Malarstwo i rysunek ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie i Biblioteki Polskiej w Paryżu*, Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa, 2010.

Milewski, Barbara, "Chopin's Mazurkas and the Myth of the Folk", *Nineteenth Century Music*, no. 2 (1999). <https://doi.org/10.2307/746919>

Miziołek, Jerzy, Hubert Kowalski, *Chopin among Artists and Scholars*, University of Warsaw, Warsaw, 2010.

Montandon, Alain, *Étiquette et Politesse*, FLSH, Clermont-Ferrand, 1992.

Morga, Joanna, "Lekarze: Chopin cierpiał na więcej niż jedną chorobę przewlekłą", *Nauka w Polsce*, October 16, 2010, <https://naukawpolsce.pl/aktualnosci/news%2C370258%2Clekarze-chopin-cierpial-na-wiecej-niz-jedna-chorobeprzewlekla.html>

Mualem, Shlomy, *Borges and Plato: A Game with Shifting Mirrors*, Iberoamericana Vervuert, Frankfurt/M, 2012. <https://doi.org/10.31819/9783954870462>

Muniak, Radosław F., *Efekt lalki. Lalka jako obraz i rzecz*, Universitas, Kraków, 2010.

Murawska-Muthesius, Katarzyna, "Czy Chopin był karykaturzystą", in: *Epoka Chopina. Kultura romantyczna we Francji i w Polsce*, ed. Andrzej Pieńkos, Agnieszka Rosales Rodriguez, NIFC, Neriton, Warszawa, 2013.

Musical Biography - Towards New Paradigms, ed. Jolanta T. Pekacz, Dalhousie University, Halifax, 2006

Muzyka w kontekście kultury. Studia ofiarowane Profesorowi Mieczysławowi Tomaszewskiemu w osiemdziesięciolecie urodzin, ed. Małgorzata Janicka-Słysz, Teresa Malecka, Krzysztof Sz wajgier, Akademia Muzyczna, Kraków, 2001.

Mycielski, Zygmunt, *Szkice i wspomnienia*, Wiąz, Warszawa, 1999.

Mysłakowski, Piotr, *Chopins' Warsaw: The Chopins' Addresses in Warsaw Established from Sources*, cartographic editor Paweł E. Weszpiński, trans. John Comber, NIFC, Warsaw, 2013.

Mysłakowski, Piotr, *Rodzina ojca Chopina. Migracja i awans*, Familia, Warszawa, 2002.

Mysłakowski, Piotr, Andrzej Sikorski, *Chopinowie. Krąg rodzinno-towarzyski*, Familia, Warszawa, 2005.

Mysłakowski, Piotr, Andrzej Sikorski, *Rodzina matki Chopina. Mity i rzeczywistość*, Familia, Warszawa, 2000.

Nemoianu, Virgil, *The Taming of Romanticism: European Literature and the Age of Biedermeier*, Harvard University Press, Cambridge MA, London, 1984.

<https://doi.org/10.4159/harvard.9780674418271>

Neumayr, Anton, *Musik und Medizin*, vol. I-III, J & V Edition, Wien, 2002.

Nineteenth-Century Piano Music, ed. R. Larry Todd, Schirmer Books, New York, 1990.

Nishikawa, Yoko, *Balzac et le dandysme*, PhD thesis, Kyoto, 1977.

Nowaczyk, Henryk F., "Chopin o Indianach z plemienia Iowa", in: Henryk F.

Nowaczyk, *Chopin w podróży. Glosy do biografii*, ed. Piotr Mysłakowski, NIFC, Warszawa, 2013.

Nowaczyk, Henryk F., *Chopin w podróży. Glossy do biografii*, ed. Piotr Mysłakowski, NIFC, Warszawa, 2013.

Oblicza wody w kulturze, ed. Łukasz Burkiewicz, Piotr Duchliński, Jarosław Kucharski, Akademia Ignatium, Kraków, 2014.

O'Shea, John, *Music and Medicine: Medical Profiles of the Great Composers*, J. M. Dent, London, 1993.

Ossowska, Maria, *Normy moralne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2000.

Paluch, Adam, *Etnologiczny atlas ciała ludzkiego i chorób*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 1995.

Pamięć, etyka i historia. Anglo-amerykańska teoria historiografii lat dziewięćdziesiątych. Antologia przekładów, ed. Ewa Domańska, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań, 2002.

Panofsky, Ervin, *The Life and Art of Albrecht Dürer*, Princeton University Press, Princeton, 1955.

Parakilas, James, "'Nuit plus belle qu'un beau jour': Poetry, Song, and the Voice in the Piano Nocturne", in: *The Age of Chopin: Interdisciplinary Inquiries*, ed. Halina Goldberg, Indiana University Press, Bloomington, 2004.

Pekacz, Jolanta T., "Chopin and the Parisian Salons", in: *Chopin's Musical Worlds: The 1840s*, ed. Artur Szklener, NIFC, Warsaw, 2007.

Pekacz, Jolanta T., "The Nation's Property: Chopin's Biography as a Cultural Discourse", in: *Musical Biography - Towards New Paradigms*, ed. Jolanta T. Pekacz, Dalhousie University, Halifax, 2006.

Performans, performatywność, performer. Próby definicji i analizy krytyczne, ed. Ewa Bał, Wanda Świątkowska, WUJ, Kraków, 2013.

Petoia, Erberto, *Wampiry i wilkołaki. Źródła, historia, legendy od antyku do współczesności*, trans. Aneta Pers, Universitas, Kraków, 2003.

Philippe Aries, *The Hour of Our Death*, trans. Helen Weaver, Alfred A. Knopf Inc., New York, 1981.

Pietrych, Krystyna, "Choroba - źródła tematu oraz jego krystalizowanie się w kulturze europejskiej", in: *Wariacje na temat. Studia literackie*, ed. Janina Abramowska, Agnieszka Czyżak, Zbigniew Kopeć, Poznańskie Studia Polonistyczne, Poznań, 2003.

Pistone, Daniele, *Le piano dans la littérature française des origines jusque vers 1900*, Champion, Paris, 1975.

- Pociej, Bohdan, *Polskość Chopina*, NIFC, Warszawa, 2012.
- Podróż romantyczna Fryderyka Chopina i George Sand na Majorkę, exhibition catalogue, ed. Bożena Adamczyk-Schmid, Hanna Wróblewska-Straus, TFC, Warszawa, 1990.
- Poirier, Richard, "The Question of Genius", *Raritan*, no. 5 (4) (Spring 1986).
- Poirrier, Philippe, *Les enjeux de l'histoire culturelle*, Seuil, Paris, 2004.
- Poniatowska, Irena, "Artykulacja jako środek ekspresji w grze fortepianowej w pierwszej połowie XIX wieku (między metodyką gry a praktyką wykonawczą epoki)", *Rocznik Chopinowski*, no. 17 (1986).
- Poniatowska, Irena, "Chopin-Liszt. Kontakty artystów i oddziaływania stylistyczne", in: *Chopin w kręgu przyjaciół*, vol. I, ed. Irena Poniatowska, Neriton, Warszawa, 1995.
- Poniatowska, Irena, "Chopin - paradygmaty interpretacji", *Rocznik Chopinowski*, no. 16 (1984).
- Poniatowska, Irena, *Fryderyk Chopin. Człowiek i jego muzyka 1810-2010 / Fryderyk Chopin: The Man and His Music 1810-2010*, trans. John Beauchamp, Multico, Warszawa, 2009.
- Poniatowska, Irena, "Historyczne przemiany recepcji Chopina", in: *Chopin - w poszukiwaniu wspólnego języka. Materiały z konferencji Warszawa 2001*, ed. Artur Szklener, NIFC, Warszawa, 2001.
- Poprzęcka, Maria, "Chopin and Painting", in: *Romanticism: Painting in the Epoch of Frederick Chopin*, ed. Agnieszka Morawińska, Zamek Królewski, Warszawa, 1999.
- Praz, Mario, *The Romantic Agony*, trans. Angus Davidson, OUP, Oxford, 1951.
- Przybylski, Ryszard, *A Swallow's Shadow: An Essay on Chopin's Thoughts*, trans. John Comber, NIFC, Warsaw, 2011.
- Przybylski, Ryszard, *Cień jaskółki. Esej o myślach Chopina*, Znak, Kraków, 2009.
- Przybylski, Ryszard, *Klasycyzm, czyli Prawdziwy koniec Królestwa Polskiego*, Marabut, Gdańsk, 1996.
- Przybylski, Ryszard, *Mityczna przestrzeń naszych uczuć*, Sic!, Warszawa, 2002.
- Przybylski, Ryszard, *Ogrody romantyków*, Wydawnictwo Literackie, Kraków, 1978.
- Przybylski, Ryszard, *Rozhukany koń. Esej o myśleniu Juliusza Słowackiego*, Sic!, Warszawa, 1999.
- Przybylski, Ryszard, *To jest klasycyzm*, Czytelnik, Warszawa, 1978.
- Rambeau, Marie-Paule, *Chopin w życiu i twórczości George Sand*, trans. Zbigniew Skowron, *Musica Iagellonica*, Kraków, 2009.
- Read, Herbert, *Art and Alienation: The Role of the Artist in Society*, Thames and Hudson, London, 1967.
- Redfield Jamison, Kay, *Touched with Fire: Manic-Depressive Illness and the Artistic Temperament*, Free Press, New York, 1994.
- Reid, Martine, *George Sand*, Gallimard, Paris, 2013. <https://doi.org/10.14375/NP.9782070444014>
- Rink, John, "The Legacy of Improvisation in Chopin", in: *Muzyka w kontekście kultury. Studia ofiarowane Profesorowi Mieczysławowi Tomaszewskiemu w osiemdziesięciolecie urodzin*, ed. Małgorzata Janicka-Słysz, Teresa Malecka, Krzysztof Sz wajgier, Akademia Muzyczna, Kraków, 2001.

- Rite, Drama, Festival, Spectacle: Rehearsals Toward a Theory of Cultural Performance, ed. John J. MacAloon, Institute for the Study of Human Issues, Philadelphia, 1984.
- Romanticism: Painting in the Epoch of Frederick Chopin (20 XI 1999-27 II 2000), exhibition catalogue, ed. Agnieszka Morawińska, Zamek Królewski, Warszawa, 1999.
- Rosen, Charles, Piano Notes: The World of the Pianists, Free Press, New York, 2004.
- Rosen, Charles, The Romantic Generation, Harvard University Press, Cambridge MA, 1998.
- Rowland, David, "Chopin's tempo rubato in Context", in: Chopin Studies 2, ed. John Rink, Jim Samson, CUP, Cambridge, 1994.
- Rutkowski, Krzysztof, Braterstwo albo śmierć. Zabijanie Mickiewicza w Kole Sprawy Bożej, Libella, Paris, 1988.
- Rutkowski, Krzysztof, Braterstwo albo śmierć. Zabijanie Mickiewicza w Kole Sprawy Bożej, second edition, słowo/obraz terytoria, Gdańsk, 1999.
- Rutkowski, Krzysztof, Stos dla Adama albo Kacerze i kapłani, Bellona, Historia pro Futuro, Warszawa, 1994.
- Said, Edward W., Music at the Limits: Three Decades of Essays and Articles on Music, Columbia University Press, New York, 2008.
- Said, Edward W., Orientalism, Routledge and Kegan Paul, London, 1978.
- Sak, Jarosław, Rafał Patryn, Agnieszka Przygoda Dreher, Krzysztof Marczewski, "Jaki kolor ma cierpienie? Próba 'przestrzennej' analizy ludzkiego cierpienia", in: Między literaturą a medycyną, vol. II: Problemy psychologiczne ludzi cierpiących w badaniach interdyscyplinarnych, ed. Eugenia Łoch, Grzegorz Wallner, Wydawnictwa UMCS, Lublin, 2005.
- Samson, Jim, Chopin, OUP, Oxford 1996.
- Samson, Jim, "Chopin Reception: Theory, History, Analysis", *Musica Iagellonica*, no. 1 (1995).
- Samson, Jim, Chopin: The Four Ballades, CUP, Cambridge, 1992.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511611650>
- Samson, Jim, "Placing Genius", in: The Sources of Chopin's Style: Inspirations and Contexts, ed. Artur Szklener, John Comber, Magdalena Chylińska, NIFC, Warsaw, 2010.
- Schechner, Richard, Performance Studies: An Introduction, Routledge, New York, London, 2006.
- Schechner, Richard, The Future of Ritual: Writing on Culture and Performance, Routledge, London, New York, 1993.
- Schmid-Adamczyk, Bożena, Dziedzictwo Fryderyka Chopina. Kolekcja Boutroux-Ferra w Valldemossie / The Heritage of Frédéric Chopin: The Boutroux-Ferra Collection in Valldemossa, ed. Ewa Sławińska-Dahlig, MKiDN, Warszawa, 2015.
- Seigel, Jerold, Bohemian Paris: Culture, Politics, and the Boundaries of Bourgeois Life, 1830-1930, Penguin, Harmondsworth, 1987.
- Selden, Raman, Peter Widdowson, Peter Brooker, A Reader's Guide to Contemporary Literary Theory, University Press of Kentucky, Lexington, 1993.

- Sennett, Richard, *The Fall of Public Man*, W. W. Norton & Company, New York, London, 1992.
- Selected Correspondence of Fryderyk Chopin, ed. Bronislaw E. Sydow, trans. Arthur Hedley, Heinemann, London et al., 1962.
- Shibata, Yasuko, "Niekanoniczna polskość Chopina", *Literacje*, no. 1 (2011).
- Sielużycki, Czesław, *Chopin. Geniusz cierpiący*, Aula, Podkowa Leśna, 1999.
- Sielużycki, Czesław, "Korekty do ikonografii chopinowskiej", *Ruch Muzyczny*, no. 3 (1995).
- Sielużycki, Czesław, "On Chopin's Health: Truth, Suppositions, Legends", trans. Aleksandra Rodzińska-Chojnowska, *Chopin Studies*, no. 6 (1999).
- Simmel, Georg, "The Transcendent Character of Life", in: Georg Simmel, *On Individuality and Social Norms*, ed. Donald N. Levine, Chicago University Press, Chicago, London, 1971.
- Simmel, Georg, *The Sociology of Georg Simmel*, trans. and ed. Kurt H. Wolff, The Free Press, London, 1950.
- Sławińska-Dahlig, Ewa, "Ostatnie chwile Mistrza", in: Ewa Sławińska-Dahlig, *Adolphe Gutmann - ulubiony uczeń Chopina*, NIFC, Warszawa, 2013.
- Śniedziewski, Piotr, *The Melancholic Gaze*, Peter Lang, Berlin et al., 2018.
<https://doi.org/10.3726/978-3-653-06894-8>
- Sobstel (Mackenzie), Dorota, "Chopin geniusz cierpiący. Gruźlica jako metafora epoki", in: *Zapisy cierpienia*, ed. Katarzyna Stańczak-Wiślicz, Chronicon, Wrocław, 2011.
- Social Change and Modernity*, ed. Hans Haferkamp, Neil J. Smelser, University of California Press, Berkeley, 1992.
- Solińska, Ewa, *Tajemnice Chopina*, Rytm, Warszawa, 2010.
- Sontag, Susan, "Illness as Metaphor", *The New York Review of Books*, vol. XXIV, no. 21 & 22 (1978); vol. XXV, no. 1 (1978); vol. XXV, no. 2 (1978).
- Sontag, Susan, *Illness as Metaphor; AIDS and Its Metaphors*, Penguin Classics, New York, 2002.
- Sontag, Susan, Notes on "Camp", *"Partisan Review"*, no. 31 (1964).
- Sontag, Susan, *Under the Sign of Saturn*, Farrar, Straus & Giroux, New York, 1991.
- Środa, Magdalena, *Indywidualizm i jego krytycy. Współczesne spory między liberałami, komunitarianami i feministkami na temat podmiotu, wspólnoty i płci*, Fundacja Aletheia, Warszawa, 2003.
- Stanton, Domna C., *The Aristocrat as Art: A Study of Honnete Homme and the Dandy in Seventeenth and Nineteenth Century French Literature*, Columbia University Press, New York, 1980.
- Starobinski, Jean, *Geschichte der Melancholiebehandlung von den Anfängen bis 1900 (Acta Psychosomatia, vol. 4)*, Geigy, Basel, 1960.
- Starobinski, Jean, *L'encre de la mélancolie*, Seuil, Paris, 2012.
- Starobinski, Jean, *Melancholie in Literatur und Kunst (Schriften zur Psychopathologie, Kunst und Literatur, vol. 1)*, ed. Guido Pressler et al., Pressler (Verlag), Hürtgenwald, 1990.

- Staropolski ogląd świata - problem inności, ed. Filip Wolański, Wyd. Adam Marszałek, Toruń, 2007.
- Starzyński, Juliusz, *Delacroix et Chopin*, PWN, Warszawa, 1962.
- Starzyński, Juliusz, *O romantycznej syntezie sztuk. Delacroix, Chopin, Baudelaire*, PIW, Warszawa, 1965.
- Stendhal, *Racine et Shakespeare*, Michel Lévy, Paris, 1854.
- Stevens, Scott M., "Sacred Heart and Secular Brain", in: *The Body in Parts: Fantasies of Corporeality in Early Modern Europe*, ed. David Hillman, Carla Mazzio, Routledge, New York, London, 1997.
- Storey, John, *Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction*, Pearson Prentice Hall, Harlow, 2006.
- Storr, Anthony, *The Dynamics of Creation*, Ballantine Books, New York, 1993.
- Strachey, G. Lytton, *Landmarks in French Literature*, Henry Holt and Co., New York, 1912.
- Style zachowań romantycznych. Propozycje i dyskusje symposium, Warszawa, 6-7 grudnia 1982, ed. Maria Janion, Marta Zielińska, PIW, Warszawa, 1986.
- Suchowiejko, Renata, "Chopin au Théâtre Italien en 1835: contexte historique et coulisses de l'organisation du concert", in: "Grandeur et Finesse": Chopin, Liszt, and the Parisian Musical Scene, ed. Luca Sala, Brepols Publishers, Turnhout, 2013.
- Światłocienie wyobraźni, ed. Szymon Wróbel, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny UAM, Kalisz, Poznań, 2008.
- Szkłener, Artur, John Comber, Magdalena Chylińska, *Chopin in Paris: The 1830s*, NIFC, Warsaw, 2006.
- Sztuka - Twórczość - Artysta. Wybór pism z filozofii ekspresji, ed. Leszek Sosnowski, Collegium Columbinum, Kraków, 2011.
- Szumiński, Piotr, *Chopin i Potocka. Awantura o miłosną korespondencję*, Semper, Warszawa, 2005.
- The Age of Chopin: Interdisciplinary Inquiries*, ed. Halina Goldberg, Indiana University Press, Bloomington, 2004.
- The Body and the Text: Comparative Essays in Literature and Medicine*, ed. Bruce Clarke, Wendell Aycock, Texas Tech University Press, Lubbock, 1990.
- The Body in Parts: Fantasies of Corporeality in Early Modern Europe*, ed. David Hillman, Carla Mazzio, Routledge, New York, London, 1997.
- The Cambridge Companion to Chopin*, ed. Jim Samson, CUP, Cambridge, 1996.
- The Cambridge Companion to Performance Studies*, ed. Tracy C. Davis, CUP, Cambridge, 2008.
- The Chopin Museum, Warsaw: The New Permanent Exhibition - from Competition to Opening*, ed. Maciej Janicki, NIFC, Warsaw, 2011.
- "The Chopin Year 2010", Kujawsko-Pomorskie Travel, <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/node/51356>
- The Literature of Emigration and Exile*, ed. James Whitlark, Wendell Aycock, Texas Tech University Press, Lubbock, 1992.

- The Politics and Poetics of Camp, ed. Moe Meyer, Routledge, London, 1994.
- The Sources of Chopin's Style: Inspirations and Contexts, ed. Artur Szklener, John Comber, Magdalena Chylińska, NIFC, Warsaw, 2010.
- The Virtuoso: An Exhibition Accompanying the 17th International Fryderyk Chopin Piano Competition, ed. Marta Tabakiernik, NIFC, Warsaw, 2015.
- Thierry, Solange, Jérôme Godeau, Frédéric Chopin. La Note Bleu, exposition du bicentenaire, Musée de la Vie Romantique, Paris, 2010.
- Timbrell, Charles, French Pianism: A Historical Perspective, second edition, revised and enlarged, Amadeus Press, Portland, 1999.
- Tischner, Józef, "Chochoł sarmackiej melancholii", in: Józef Tischner, Świat ludzkiej nadziei, Znak, Kraków, 2014.
- Tischner, Józef, Filozofia dramatu, Éditions du Dialogue, Kraków, 1990.
- Tomaszewski, Mieczysław, "The Structure of His Personality", in: Mieczysław Tomaszewski, Chopin: The Man, His Work and Its Resonance, trans. John Comber, NIFC, Warsaw, 2015
- Tomaszewski, Mieczysław, Chopin i George Sand. Miłość nie od pierwszego spojrzenia, Wydawnictwo Literackie, Kraków, 2010.
- Tomaszewski, Mieczysław, Chopin. Człowiek, dzieło, rezonans, PWM, Kraków, 2005.
- Tomaszewski, Mieczysław, Chopin. Fenomen i paradoks, Gaudium, Lublin, 2009.
- Tomaszewski, Mieczysław, Chopin: The Man, His Work, and Its Resonance, trans. John Comber, NIFC, Warsaw, 2015.
- Tomaszewski, Mieczysław, Muzyka Chopina na nowo odczytana. Studia, interpretacje, rezonanse, Akademia Muzyczna, Kraków, 2010.
- Toynbee, Arnold J., A Study of History: Abridgement of Volumes I-X by D. C. Somervell, OUP, Oxford, 1957
- Toynbee, Arnold J., Studium historii, trans. Józef Marzęcki, PWN, Warszawa, 2000.
- Trembecki, Stanisław, "Sofijówka", in: Stanisław Trembecki, Pisma wszystkie, ed. Jan Kott, vol. II, PIW, Warszawa, 1953.
- Trochimczyk, Maja, "Chopin and 'Polish Race': on National Ideologies and the Chopin Reception", in: The Age of Chopin: Interdisciplinary Inquiries, ed. Halina Goldberg, Indiana University Press, Bloomington, 2004.
- Turner, Victor, Dramas, Fields, and Metaphors: Symbolic Action in Human Society, Cornell University Press, Ithaca, 1975.
- Turner, Victor, "Mukanda: The Rite of Circumcision", in: Victor Turner, The Forest of Symbols: Aspects of Ndembu Ritual, Cornell University Press, Ithaca 1967.
- Turner, Victor, "Nkang'a", in: Victor Turner, The Drums of Affliction: A Study of Religious Processes among the Ndembu of Zambia, Routledge, London, 1968.

- Turner, Victor, *The Anthropology of Performance*, pref. Richard Schechner, PAJ Publications, New York, 1988
- Turner, Victor, *The Ritual Process: Structure and Anti-Structure*, Adline Publishing Company, Chicago, 1969.
- Understanding Popular Culture*, ed. Steven L. Kaplan, de Gruyter, Berlin, 1984.
- Vigarelo, Georges, *Histoire de la beauté. Le corps et l'art. D'embellir de la Renaissance a nos jours*, Seuil, Paris, 2004. <https://doi.org/10.14375/NP.9782020397278>
- Vogel, Benjamin, "Fortepiany Chopina - prawda i legenda", *Spotkania z Zabytkami*, no. 1/2 (2010).
- Vovelle, Michel, *Ideologies and Mentalities*, trans. Eamon O'Flaherty, Polity Press, Oxford, 1990.
- Wachowski, Jacek, "The Virtuoso Performer", in: *The Virtuoso: An Exhibition Accompanying the 17th International Fryderyk Chopin Piano Competition*, ed. Marta Tabakiernik, NIFC, Warsaw 2015.
- Wachowski, Jacek, *Performans, słowo/obraz terytoria*, Gdańsk, 2011.
- Waldorff, Jerzy, *Wielka gra. Rzecz o konkursach chopinowskich*, Iskry, Warszawa, 1985.
- Walker, Alan, *Franz Liszt: The Virtuoso Years 1811-1847*, vol. I, Cornell University Press, Ithaca, 2004.
- Walton, Whitney, "Gender and Genius in Postrevolutionary France: Sand and Chopin", in: *The Age of Chopin: Interdisciplinary Inquiries*, ed. Halina Goldberg, Indiana University Press, Bloomington, 2004.
- Warburg, Aby, *Narodziny Wenus i inne szkice renesansowe*, trans. and ed. Ryszard Kasperowicz, słowo/obraz terytoria, Gdańsk, 2010.
- Ware, James Redding, *Passing English of the Victorian Era: A Dictionary of Heterodox English, Sland and Phrase*, E. P. Dutton & Co., New York, 1909.
- Watson, Ian, *Towards a Third Theatre: Eugenio Barba and The Odin Teatret*, pref. Richard Schechner, Routledge, London, New York, 1993.
- Weiskel, Thomas, *The Romantic Sublime: Studies in the Structure and Psychology of Transcendence*, Johns Hopkins University Press, Baltimore, London, 1976.
- White, Hayden, *Metahistory: The Historical Imagination in Nineteenth Century Europe*, Johns Hopkins University Press, Baltimore, 1973.
- Wierzbicki, Piotr, *Chopin. Portret muzyczny*, KAW, Warszawa, 1999.
- Wierzbicki, Piotr, *Nieboski Chopin, Sic!*, Warszawa, 2015.
- Wierzyński Kazimierz, *Życie Chopina*, KAW, Warszawa, 1999.
- Wiles, David, *A Short History of Western Performance Space*, CUP, Cambridge, 2003.
- Wilfrid Mellers, "What Is Musical Genius", in: *Genius: The History of an Idea*, ed. Penelope Murray, Oxford Blackwell, Oxford, 1989.
- Williams, James, *Lyotard: Towards a Postmodern Philosophy*, Polity, Cambridge, 1998.
- Williams, Raymond, *Culture and Society 1780-1950*, Chatto and Windus, London, 1958.

Wiszniowska-Majchrzyk, Marta, *Introducing Cultural Studies*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa, 2012.

Witt, Piotr, *Przedpiekle sławy. Rzec o Chopinie*, MKiDN, Warszawa, 2009.

Wittgenstein, Ludwig, *Tractatus Logico-Philosophicus*, ed. David F. Pears, Brian F. McGuinness, Routledge and Kegan Paul, London, 1961.

Wróblewska-Straus, Hanna, *Chopin daleko rozstał się swe imię*, exhibition catalogue, Towarzystwo im. Fryderyka Chopina, Warszawa, 1999.

Zamoyski, Adam, *Chopin: Prince of the Romantics*, Harper Press, London, 2010.

Zborski, Andrzej, Józef Kański, *Chopin i jego ziemia*, photo album, Interpress, Wrocław, 1979.

Zeidler-Janiszewska, Anna, *Między melancholią i żałobą. Estetyka wobec przemian w kulturze współczesnej*, Instytut Kultury, Warszawa, 1996.

Znaniński, Florian, *Ludzie terazniejsi a cywilizacja przyszłości*, PWN, Warszawa, 2001.

Znaniński, Florian, *The Social Role of the Man of Knowledge*, Columbia University Press, New York, 1940. <https://doi.org/10.7312/znan94180>